

ingediend op **19-A** (2021-2022) – Nr. 3-I
22 juni 2022 (2021-2022)

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs
uitgebracht door Johan Danen, Arnout Coel, Hilâl Yalçin
en Hannelore Goeman
aan de Commissie voor Algemeen Beleid,
Financiën, Begroting en Justitie

over het ontwerp van decreet

houdende aanpassing van de uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2022

Documenten in het dossier:

- 19-A** (2021-2022) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
– Nr. 2-A t.e.m. H: Verslagen aan de Commissie voor Algemeen Beleid,
Financiën, Begroting en Justitie
- 18** (2021-2022) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
- 17** (2021-2022) – Nr. 1: Algemene toelichting
- 20** (2021-2022) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof over de aanpassing van de begroting
- 1302** (2021-2022) – Nr. 1: Ontwerp van programmadecreet

Samenstelling van de Commissie voor Onderwijs:

Voorzitter: Karolien Grosemans.

Vaste leden:

Arnout Coel, Koen Daniëls, Karolien Grosemans, Kathleen Krekels, Annabel Tavernier;
Roosmarijn Beckers, Jan Laeremans, Kristof Slagmulder;
Loes Vandromme, Hilâl Yalçın;
Jean-Jacques De Gucht, Gwendolyn Rutten;
Johan Danen, Elisabeth Meuleman;
Hannelore Goeman.

Plaatsvervangers:

Marius Meremans, Axel Ronse, Nadia Sminate, Kris Van Dijck, Katja Verheyen;
Leo Pieters, Els Sterckx, Sam Van Rooy;
Katrien Schryvers, Brecht Warnez;
Els Ampe, Tom Ongena;
Stijn Bex;
Steve Vandenberghe.

Toegevoegde leden:

Kim De Witte.

INHOUD

I.	Toelichting door Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand	4
II.	Bespreking	5
1.	Tussenkomen van de leden	5
1.1.	Hannelore Goeman	5
1.2.	Johan Danen	6
1.3.	Loes Vandromme	6
1.4.	Arnout Coel	6
1.5.	Jan Laeremans	7
2.	Antwoorden van minister Ben Weyts	7
3.	Replieken van de leden en bijkomende antwoorden	10
III.	Indicatieve stemming	11
	Gebruikte afkortingen	12

Op 2 en 9 juni 2022 besprak de Commissie voor Onderwijs het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2022. Dat gebeurde samen met de bespreking van het ontwerp van programmadecreet bij de aanpassing van de begroting 2022 (*Parl.St. VI.Parl. 2021-22, nr. 1302/1*).

I. Toelichting door Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand

Minister *Ben Weyts* licht toe dat, zoals vorig jaar, de begrotingsaanpassing opnieuw een aanpassing licht is. Dat betekent dat de aanpassingen vooral budgetneutrale compensaties en de actualisering van de open-endregelingen betreffen en dus eerder beperkt zijn.

De minister wijst eerst op de evolutie van het onderwijsbudget sinds de begrotingsopmaak 2019 en de opgaande curve. Ten opzichte van de begrotingsopmaak 2019 is het onderwijsbudget na de begrotingsaanpassing 2022 met 1,7 miljard euro gestegen, of 12,5 procent op 3,5 jaar tijd. Vlaanderen investeert in 2022 ongeveer 13,8 miljard euro in het onderwijs. Als men daar nog de DBFM Scholen van Morgen aan toevoegt, komt men uit op 16 miljard euro. Dat zijn netto cijfers, merkt de minister op. De begrotingsmaatregelen zijn erin verrekend, maar de eenmalige relancemiddelen en de bijkomende coronamiddelen voor crisisbeheer niet. Die komen er nog bovenop.

Ten opzichte van de begrotingsopmaak 2022 zijn er voornamelijk wijzigingen in de loonkredieten. Het betreft zowel aanpassingen van de open-endregeling als compensaties. Dergelijke bijstelling in functie van de meest recente uitvoeringscijfers is nodig, omdat elke begroting een raming is (ook op basis van de leeftijdspiramide). Blijkt dat de lonen voor het secundair onderwijs globaal onveranderd blijven, terwijl die in het dko, het basisonderwijs en het volwassenenonderwijs stijgen met respectievelijk 5 miljoen euro, 89,1 miljoen euro en 12,2 miljoen euro. Alles samen levert de aanpassing van de raming een serieuze stijging van ruim 100 miljoen euro op, rekent de minister voor.

Daarop gaat de minister in op de verdeling van de provisie van 252,4 miljoen euro voor het versterken van het onderwijs, die was voorzien bij het Departement Financiën en Begroting. Daarvan wordt 241,4 miljoen euro op de juiste plaats gezet binnen de onderwijsbegroting, waarvan 167,4 miljoen euro naar de loonkredieten gaat.

Het betreft hoofdzakelijk middelen voor het uitvoeren van onderwijs-cao XII.

Het volgende punt is de verdeling van een aantal beleidsimpulsen van de provisie bij AGODI naar de loonkredieten.

Het gaat over de extra punten voor de beleidsondersteuning in het basisonderwijs die in september 2021 gestart is. Daar komt 15 miljoen euro bovenop de 7,6 miljoen euro die in 2021 al herverdeeld was. Verder in dit verband vermeldt de minister de extra middelen in het kader van de financiering van de type 5-scholen.

Anderzijds heeft de actualisatie van maatregelen als de versnelde vaste benoeming tot een aantal mindergaven geleid. De minister heeft nooit verheeld dat de genoemde maatregel een positieve weerslag heeft op de Vlaamse kas, ten nadele van de federale. Globaal liggen de gerealiseerde benoemingen, en daarmee de mindergaven, hoger dan initieel verwacht en hoger dan de vooropgestelde doelstelling. Het vrijgekomen budget (25,1 miljoen euro) kan daarom zoals afgesproken worden

geheroriënteerd binnen de onderwijsbegroting. Dat budget wordt, samen met het restbedrag van 45,2 miljoen euro van de provisie 'versterken onderwijs', toegevoegd aan de AGODI-provisie.

Naast de loonkredieten vermeldt de minister nog een aantal aanpassingen. De werkingskredieten voor de verschillende onderwijsniveaus (exclusief hoger onderwijs) nemen toe met 1,6 miljoen euro als gevolg van een correctere telling van de parameters.

De verwachte toelage aan de hogeronderwijsinstellingen daalt aan de ene kant met 6 miljoen euro als gevolg van de maatregel om de stijging van de financiering van de graduaatsopleidingen bij de hogescholen vanaf september 2022 gelijk te maken aan die van andere opleidingen in het hoger onderwijs. Dezelfde toelage aan de hogeronderwijsinstellingen stijgt aan de andere kant met 26,5 miljoen euro met middelen uit de provisie 'versterken onderwijs' in het kader van de uitvoering van de cao voor het hoger onderwijs.

De uitgaven voor de studiefinanciering hoger onderwijs nemen globaal toe met 5 miljoen euro. Dat is vooral het gevolg van het voorzien van extra uitgaven als gevolg van de Oekraïne-crisis en de verwachte stijging van het aantal studenten met recht op een studiebeurs. De minister voorspelt echter dat bij de afrekening die aantallen mogelijk lager zullen zijn.

Vervolgens gaat de minister in op de totaalbudgetten voor Onderwijs. Alles inclusief zal er in 2022 15,9 miljard euro naar Onderwijs gaan. Binnen dat budget is er een grote impact door de consolidatie van de universiteiten en hogescholen en het investeringsprogramma Scholen van Morgen, ten belope van ongeveer 2,16 miljard euro. Die middelen worden klassiek echter niet meegenomen in de onderwijsbegroting. De minister werkt daarom verder op het bedrag dat in het Uitgaven-decreet en dus in de administratieve begroting wordt opgenomen. Dat zijn de cijfers exclusief consolidatie-impact, maar inclusief apparaatskredieten en provisies, waarbij hij in het bijzonder het nog niet herverdeelde deel van de provisie van ondertussen 252 miljoen euro voor recurrente uitgaven vernoemt. Ook in de vorige begrotingsrondes heeft de Vlaamse Regering die aanpak gehanteerd, zodat men dezelfde vergelijkingsbasis heeft, geeft de minister nog mee.

II. Bespreking

1. Tussenkomsten van de leden

1.1. Hannelore Goeman

Hannelore Goeman vraagt uitleg over de dalingen bij de loonuitgaven in het kader van de open-endregeling. Een deel is het gevolg van de versnelde vaste benoeming, die neerkomt op het doorschuiven van de factuur naar de federale overheid. Een ander deel komt voort uit de afschaffing van de opbouw van niet-ingevulde vervangingen, wat zij betreurt omdat die maatregel het scholen nog moeilijker maakt om vervangers te vinden. Afgezien daarvan verdwijnt in het basis- en secundair onderwijs echter nog respectievelijk 13 en 62 miljoen extra. Hoe komt dat? De minister verwijst naar de evolutie van de parameters maar volgens het lid zijn de leerlingenaantallen niet bepaald gedaald en is er evenmin plots een grote vergrijzingsgolf.

Zij wil ook weten hoe het komt, in het licht van de toevoeging van 25,1 miljoen euro aan de AGODI-provisie, dat er minder uitgaven nodig bleken dan verwacht. Het lid vraagt vervolgens nadere toelichting bij de recurrente middelen voor de Digisprong.

Tot slot stelt de spreker vast dat in de begrotingsaanpassing niets staat over een eventuele indexering van de werkingsmiddelen, wat haar fractie bijzonder betreurt. Haar bereiken immers berichten dat het voor scholen steeds moeilijker wordt om de rekening te doen kloppen.

1.2. Johan Danen

De fractie van *Johan Danen* betreurt de afbouw van de meelooptrajecten voor directeurs. Of leest hij de verschuiving van 2 miljoen euro naar de AGODI-provisie verkeerd?

Mag hij uit het vrijkomen van 6 miljoen euro in de periode september-december 2022 door de versnelde inkanteling van de graduaatsopleidingen in de financiering van het hoger onderwijs, afleiden dat er volgend jaar dan 18 miljoen euro wordt bespaard? Ook hij ziet dat overigens als een gebroken belofte.

Verder wil hij meer uitleg bij de wijzigingen van de ramingen voor de studietoelagen in het licht van de Oekraïne-crisis.

Bij het vrijkomen van 21,4 miljoen euro uit de AGODI-provisie informeert hij uit welke besparingen die middelen in eerste instantie waren voortgekomen.

Tot slot vraagt hij nog duiding bij de uitkering van 4 miljoen euro aan dividenden in het kader van Scholen van Morgen. Wie zijn de aandeelhouders? Uit welke winsten wordt dat bedrag uitgekeerd? Is dat de normale gang van zaken bij DBFM? Gebeurde het al eerder?

1.3. Loes Vandromme

De fractie van *Loes Vandromme* benadrukt dat de begrotingsaanpak light toch zorgt voor 506 miljoen euro aan bijkomende beleidskredieten voor Onderwijs. Dat is niet niks.

Verder is de spreker benieuwd naar de cijfers over het aantal betaalde personeelsleden, dat blijkbaar nog nooit zo hoog was en die de minister al elders, met name in zijn ronde van Vlaanderen, heeft getoond. Interessanter nog zijn de cijfers over niet-vervangingen, een duizendtal in het basisonderwijs en duizendtweehonderd in het secundair onderwijs. Wat is de visie van de minister daarop? Welke duurzame beslissingen kunnen op dat vlak genomen worden in het licht van de strijd tegen het lerarentekort?

Ook zij wil weten hoe het restbedrag bij de daling van 26,2 miljoen euro in het basisonderwijs na aftrek van de actualisatie van de verwachte minderingen, verklaard kan worden en hoe een en ander gerelateerd is aan de stijging van de loonkredieten.

Het lid vraagt ook meer duiding bij de extra middelen voor Kunstkuur. Wat gebeurt er met de middelen die vrijkomen uit de AGODI-provisie? Zij wil ook uitleg bij de niet-aanwending van middelen voor de Digisprong in 2022 in het kader van de besparingsdoelstelling. Hoe werden de middelen voor investeringen in ventilatie en luchtkwaliteit verdeeld?

1.4. Arnout Coel

Arnout Coel spreekt zijn bewondering uit voor het grote aantal detailvragen bij een begrotingsaanpassing light zonder nieuwe beleidsmaatregelen, die slechts bestaat uit de actualisering van cijfers. Algemeen kan men wel stellen dat de stijgende tendens bij de onderwijsmiddelen aangehouden wordt.

1.5. Jan Laeremans

Jan Laeremans vindt de stijging van de middelen logisch in het licht van de indexering en de onderwijs-cao's. De werkingskredieten in het leerplichtonderwijs groeien echter slechts beperkt, zeker in verhouding tot de torenhoge inflatie en de prijsstijgingen voor energie. Gevolg is een verlies aan koop- en slagkracht bij de scholen. Het indexeringsmechanisme is in het secundair onderwijs, bij wijze van besparing, bovendien beperkt tot 60 procent. De indexering treedt ook pas met een jaar vertraging in werking, maar de spilindex is in april al voor de vierde keer op minder dan een jaar tijd overschreden, merkt het lid op. De schoolbesturen zullen volgend schooljaar dan ook voor ernstige besparingen komen te staan, voorspelt de spreker, die hoopt dat ze niet zullen snijden in de onderwijskwaliteit. Dat laatste wordt echter onvermijdelijk als men moet besparen op educatief materiaal of PWB-functies. Kon de Vlaamse Regering binnen de voorliggende begrotingsaanpassing geen snellere koopkrachtcompenserende maatregelen nemen?

Ook hij wil weten wie de aandeelhouders zijn aan wie 4 miljoen euro aan dividenden worden uitbetaald in het kader van DBFM. Is dat niet onaangepast in tijden van budgettaire schaarste? Die vraag geldt zeker voor de overheidsadministratie AGION als aandeelhouder. Hoe rijmt men dat met de doelstelling van algemeen belang? De private partners worden bovendien contractueel al vergoed. Het lid beseft dat het dividend contractueel mogelijk is, maar blijft erbij dat het ongepast is in het licht van de deficitaire begroting. De Vlaamse Regering moet eigenlijk geld lenen om het te betalen, argumenteert hij, iets wat private bedrijven niet zouden doen.

2. Antwoorden van minister Ben Weyts

Minister *Ben Weyts* beantwoordt de vragen thematisch en begint met de AGODI-provisie en provisies in het algemeen. Hij herinnert aan de afspraak die in de Vlaamse Regering werd gemaakt in september 2021 om, nadat ze uit de algemene middelen geput had voor de relance, toch de budgettaire doelstellingen te vrijwaren en geen facturen door te schuiven naar de volgende regering en generatie. Daartoe zou men bekijken hoe de verwachte stijging van de uitgaven ingeperkt kon worden.

Ook Onderwijs zou een duit in het zakje doen met een besparingsdoelstelling van 112,5 miljoen euro. De minister achtte dat mogelijk door boekhoudkundige creativiteit aan de dag te leggen, maar dus vooral met de doelstelling om te vermijden dat men zou snijden in het vlees. Volgens hem is hij daar ook in geslaagd, maar dat heeft wel verschuivingen veroorzaakt waarvan hij erkent dat ze niet altijd even duidelijk zijn.

Bij de begrotingsopmaak werd de besparing dus voor een deel op de provisie, waar de beleidskredieten op staan, geparkeerd. Die invulling wordt nu correct ingeboekt. Een deel daarvan wordt gevormd door de 10 procent recurrente middelen voor de Digisprong. Op kruissnelheid krijgt men daarvoor jaarlijks 37,5 miljoen euro bij, en in 2022 was dat al 23,7 miljoen euro. Die middelen waren nog niet toegekend bij de begrotingsopmaak, maar worden nu in de voorliggende aanpassing wel aan Onderwijs gegeven. Omdat de Digisprong nog volop in de eerste fase van de uitvoering zit (de tweede schijf van 112 miljoen euro gaat dit jaar nog naar de scholen), heeft men ingeschat dat men die bijkomende 23,7 miljoen euro nog niet nodig heeft dit jaar. Er werd dan ook afgesproken die niet uit te geven maar in de besparing voor dit jaar mee te nemen. Maar om die middelen te kunnen besparen, moeten ze wel eerst ingeschreven worden. De minister erkent dat het vreemd en begrotingstechnisch klinkt, maar men kan niet besparen op wat men niet heeft, dus worden die middelen ingeschreven en opnieuw afgegeven en wordt de provisie aangezuiverd. Dat is de 21,4 miljoen euro.

Daarnaast heeft men een bijkomende vermindering van de kosten ten belope van 25,1 miljoen euro kunnen aantonen als gevolg van de maatregelen, vooral die om jonge leerkrachten versneld zekerheid te bieden via een benoeming. De opbrengst daarvan was immers te bescheiden ingeschat. De minister spreekt niet tegen dat dit Vlaanderen een voordeel oplevert ten nadele van de federale schatkist, maar het mag ook wel eens in die richting gaan, oppert hij.

Op de vraag over ventilatie en luchtkwaliteit antwoordt de minister dat de Vlaamse Regering ook daarvoor een provisie probeert aan te leggen. Hij herinnert aan de afspraak met toenmalig minister van Economie Hilde Crevits om met VITO te bekijken wat werkt en welke technieken aangewezen zijn. Mogelijk kon men de scholen een stimulans geven om daarmee aan de slag te gaan. Welnu, wat voorligt, is het resultaat daarvan. Er wordt een zekere buffer aangelegd, maar de minister kan nog niet concreet zeggen waaraan de middelen besteed zullen worden. Er wordt wel gezorgd voor de opbouw van een zekere reserve. Bovendien kunnen met die eigen onderwijsmiddelen ook bijkomende middelen uit het Vlaams Klimaatfonds aangesproken worden.

De meelooptrajecten voor directeurs worden inderdaad afgebouwd, beaamt de minister. Men heeft ervoor gekozen om andere wegen te bewandelen om de positie van de directeurs te verbeteren. Specifiek voor het basisonderwijs komen er beleidsondersteuners. Voor zowel basis- als secundair onderwijs werd er bovendien voor gekozen om nu al een signaal van pecuniaire waardering te geven door de creatie in twee stappen van een loonspanning van 31 procent. Voor sommige directeurs komt er geen loon bij, omdat zij al genieten van de correcte loonspanning, voor vele andere echter wel. In de eerste fase kan dat al oplopen tot 400 euro.

De minister benadrukt dat de wijzigingen naar beneden in de open-endloonkredieten geen besparingen zijn. De verschuivingen komen voort uit het feit dat een begroting altijd een assumptie is, die in de begrotingsaanpassing kan worden bijgesteld op grond van de realiteit. De kredieten worden bepaald door de evolutie van de leerlingenaantallen en de hoogte van de lonen van de leerkrachten. Bij de begrotingsopmaak 2022 beschikte men nog niet over gekende betalingen voor het schooljaar 2021-2022 en worden inschattingen gemaakt op basis van de relatie tussen de leerlingenevolutie en de omkadering van de voorbije schooljaren. Die zijn niet 100 procent voorspelbaar. Bij de begrotingsaanpassing 2022 beschikt men wel al over gegevens van 4 tot 5 maanden van het schooljaar 2021-2022, waardoor de ramingen al veel meer aansluiten bij de realiteit. De stijging van de gemiddelde onderwijslonen werd bij de begrotingsopmaak overschat en bleek op basis van de werkelijke lonen een stuk lager uit te vallen. Die open-endaanpassingen zijn, conform zijn antwoord over de bijstelling van en naar de AGODI-provisie, ingebracht.

Anderzijds worden alle beleidsbeslissingen, zoals de maatregelen in het kader van de cao, wel verdeeld naar de respectievelijke onderwijsniveaus. Dat zijn tal van bewegingen waarvan de minister begrijpt dat ze de transparantie niet ten goede komen. Daarop gaat de minister concreet op enkele cijfers en bewegingen in.

De daling in het basisonderwijs ten belope van 26 miljoen euro bestaat uit de extra opbrengst van de vaste benoeming voor 11,3 miljoen euro, 6 miljoen euro uit de extra opbrengst van de omzetting van niet-ingevulde vervangingen en 9 miljoen euro ten gevolge van de lagere gemiddelde loonkosten ten opzichte van de inschatting bij de begrotingsopmaak 2022. Aangezien de middelen voor de beleidsimpulsen (waaronder de cao-middelen) al in de begroting voorzien waren op provisies, wordt de verdeling naar de betreffende begrotingsartikelen niet als een bijstelling opgenomen maar als een compensatie. Daarom ziet men een aparte beweging ten belope van 89 miljoen euro vanuit de AGODI-provisie en 23 miljoen euro vanuit de provisie 'versterken onderwijs'.

In het secundair onderwijs was het effect van de leerlingen bij de begrotingsopmaak 2022 overschat. Men had toen een stijging van 144 miljoen euro ingeschreven, maar op basis van de reële betalingen blijkt dat 29 miljoen euro lager uit te vallen. Eveneens in het secundair onderwijs was de stijging van de gemiddelde loonkosten te hoog geraamd, ten belope van 23 miljoen euro, 3,3 miljoen euro uit de extra opbrengst vaste benoeming en 9 miljoen euro extra opbrengst door het schrappen van de omzetting van niet-ingevulde vervangingen.

Het volgende discussiepunt is de indexering en de beperkte stijging van de werkmiddelen. Dat debat is volgens de minister al enkele keren gevoerd. De indexering van de werkmiddelen wordt aan de scholen toegekend op basis van de voorbije inflatie, niet op basis van de verwachte, legt hij uit. De wijzigingen bij een begrotingsaanpassing op het vlak van indexatie zijn dus steeds beperkt, aangezien men de indexatie op basis van de inflatie bij de opmaak van de begroting al redelijk goed kon inschatten. Dat wil wel zeggen dat een hoge inflatie dit jaar zal leiden tot een hoge indexatie van de werkmiddelen volgend jaar. Hij gewaagt van een uitgesteld effect.

Wat de cijfers over het aantal betaalde personeelsleden en niet-ingevulde vervangingen betreft, benadrukt de minister dat die niet door hemzelf zijn voorgesteld tijdens de ronde van Vlaanderen. Hij is ervan overtuigd dat de discussie over het lerarentekort gekoppeld moet worden aan die over onderwijskwaliteit en kerntaken. Er zijn immers nooit eerder meer personeelsleden in het onderwijs aan het werk geweest dan vandaag. De voorbije vijf jaar zijn er ongeveer 18.000 bijgekomen. Die toename is verhoudingsgewijs groter dan die van het aantal leerlingen, merkt de minister op. Men kan daaruit afleiden dat extra taken zijn toegekend aan het onderwijs, die men ook in vraag moet durven stellen.

De cijfers over de niet-ingevulde vervangingen zijn de aantallen die uit het elektronische personeelsdossier gehaald zijn, waarbij de afwezigheden die niet ingevuld worden door een vervanger in vte weergegeven worden. Ook daar is een stijgende tendens merkbaar, zowel in het basis- als het secundair onderwijs. Het lerarentekort, dat zich vooral bij de vervangingen situeert en minder in de reguliere omkadering, is geen geheim. De minister belooft het genoemde cijfermateriaal aan de commissie te bezorgen.

Verder heeft de minister niet gezegd dat de 6,1 miljoen euro extra voor studietoelagen ten gevolge van de Oekraïne-crisis minder is dan verwacht. Hij heeft wel gezegd dat de instroom minder is dan verwacht en dat op grond daarvan de voorziene 6,1 miljoen euro veel te ruim zal zijn.

Over Kunstkuur antwoordt de minister dat die middelen niet bijkomend zijn, maar een compensatie voor de lopende kosten van Kunstkuur die men blijft dragen binnen het dko. De eerder overwogen besparing gaat dus niet door maar wordt zelfs vervangen door een groeipad.

De mogelijkheid dat de Vlaamse overheid dividenden krijgt uit DBFM, is het resultaat van eerder – ook decretaal – gemaakte keuzes. De aandeelhouders van de Scholen van Morgen nv zijn enerzijds de private aandeelhouders AG Real Estate en BNP Paribas Fortis voor 75 procent, en anderzijds de Vlaamse overheid voor 25 procent. Zoals bij elke vennootschap het geval is, bestaat de balans uit een gedeelte eigen vermogen en een gedeelte vreemd vermogen. De kapitaalbreng wordt vergoed via dividenden, maar de dividenduitkering is gekoppeld aan voorwaarden. Er wordt op toegezien dat de vennootschap steeds aan haar verplichtingen kan voldoen, verzekert de minister. In dit geval gaat het om de eerste dividenduitkering sinds de oprichting van de vennootschap in 2010. Zij gaat naar alle aandeelhouders, dus ook naar de Vlaamse overheid.

De minister erkent wel dat de Europese Commissie vragen stelt over de vlucht die Vlaanderen op dit vlak heeft genomen, meer bepaald over de congruentie met de ESR-regelgeving. Dat heeft tot voortschrijdend inzicht geleid, meer bepaald de voortdurende bijstelling naar beneden van de maximale overheidsparticipatie in DBFM-constructies, om te eindigen op 0 procent op grond van de marktverstoring en de vermenging van rechter en partij. Dat de eerste betaling van dividenden nu zou gebeuren, is afgesproken bij de oprichting van Scholen van Morgen, geeft de minister nog mee. Dat is ook zo in het decreet opgenomen.

Dat 4 miljoen euro binnen de bijkomende leningen ter waarde van 1 miljard euro bestemd zou zijn voor het dividend is niet correct. Het is normaal dat een dergelijke vennootschap geld leent bij de start, voor het ontwerp en de bouw van de scholen. De dividenden worden uitgekeerd uit de winst die de opdrachtnemer maakt als gevolg van een correcte uitvoering van de DBFM-opdracht. De meeste private bedrijven die dividenden uitkeren, gaan tegelijk ook schulden aan.

3. Replieken van de leden en bijkomende antwoorden

Hannelore Goeman begrijpt dat begrotingen gebaseerd zijn op assumpties, maar de vraag blijft waarom men de stijging van de lonen overschat had. Ook als men de versnelde benoeming en de afschaffing van de opbouw van niet-ingevulde vervangingen verrekent, blijven de dalingen substantieel in zowel het basis- als het secundair onderwijs. Zeker bij dat laatste kan ze moeilijk begrijpen hoe de parameters leerlingenaantallen en anciënniteit het verschil van 62 miljoen euro kunnen verantwoorden. Is niet eerder de verklaring dat veel vacatures niet zijn ingevuld en dus blijven openstaan?

Johan Danen wil weten of de minister, afgezien van de genoemde 12 miljoen euro voor studiewerk, nog bijkomend investeert in de luchtkwaliteit van de scholen. Anders zal het zeker te weinig zijn.

Minister *Ben Weyts* spreekt tegen dat het genoemde bedrag de resultante zou zijn van enkel de niet-ingevulde vervangingen. Die hebben een effect maar dat wordt grotendeels tenietgedaan door scholen de mogelijkheid te geven om 20 procent van hun uren om te zetten in punten om andere profielen dan leerkrachten te werven. Daarnaast is het genoemde verschil wel degelijk het resultaat van een te hoge raming van leerlingen en lonen.

Wat ventilatie betreft, blijft de minister erbij dat hij middelen uittrekt, die recurrent en aanzienlijk zijn. Daarnaast rekent hij zoals gezegd ook op het Klimaatfonds, dat voor een gedeeltelijke bijkomende financiering kan zorgen. Samen zorgt dat in deze regeerperiode voor een bedrag in de grootteorde van 40 miljoen euro. Daarmee kan men al iets doen, meent de minister.

Hannelore Goeman vraagt nogmaals of het genoemde verschil niet ook ligt aan een bijstelling naar beneden van het aantal budgettaire vte.

Minister *Ben Weyts* repliceert dat men het bedrag van 62 miljoen euro in het perspectief moet zien van een massa van meer dan 8 miljard euro. De verklaring is wel degelijk een te hoge raming van de evolutie van de lonen. Dergelijke bijstellingen zijn er elk jaar. Onmiskenbaar is anderzijds wel dat de niet-invulling van vervangingen is toegenomen.

III. Indicatieve stemming

De aan de Commissie voor Onderwijs toegewezen onderdelen van het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2022 worden indicatief aangenomen met 7 stemmen tegen 4.

Karolien GROSEMANS,
voorzitter

Johan DANEN
Arnout COEL
Hilâl YALÇIN
Hannelore GOEMAN,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

AGION	Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs
AGODI	Agentschap voor Onderwijsdiensten
cao	collectieve arbeidsovereenkomst
DBFM	Design Build Finance Maintain
dko	deeltijds kunstonderwijs
ESR	Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen
PWB	personeel ten laste van het werkingsbudget
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
vte	voltijdsequivalent/voltijdequivalent